

לקוטי תורה • פרשת צו • מאמר 3

להבין ענין משמח חתן וכלה ומשמח חתן עם...

להבין "משמח חתן וכלה"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/3)

1 **להבין ענין משמח חתן וכלה ומשמח חתן עם הכלה** (ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ס"פ ויגש), הנה חתן וכלה נק' יעקב ורחל כמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער העמידה.

כדי להבין את עניינן של הברכות "משמח חתן וכלה" ו"משמח חתן עם הכלה" (וראו מה שנכתב לעיל, בסוף פרשת ויגש): החתן והכלה נקראים יעקב ורחל, כפי שמבואר בפרי עץ חיים, שער העמידה.

והענין כי כנס"י [כנסת ישראל] נק' רחל והיא מלכות דאצילות המתלבשת בבי"ע כרחל לפני גוויזה נאלמה הם הנבראים שהם בבחינת יש הפך בחי' א"ס ומוכרחת לירד ולהשפיע להם

העניין הוא שכנסת ישראל נקראת רחל. היא מלכות דאצילות, המתלבשת בכריאה, ביצירה ובעשיה, "כרחל לפני גוויזה נאלמה": הגוויזים הם הנבראים, שהם בבחינת יש, היפך בחינת אין סוף; והיא מוכרחת לרדת ולהשפיע להם.

ולכך נק' כלה שתשוקתה לעלות ולהתכלל באור א"ס רק שבע"כ [שבעל כרחך] יורדת לפני גוויזה נאלמתי דומיה (ועמ"ש סד"ה את קרבני לחמי ובד"ה אלה מסעי).

לכן היא נקראת כלה, שכן תשוקתה לעלות ולהיכלל באור אין סוף; אלא שמוכרחה היא לרדת, שלא מרצונה, "לפני גוויזה" — "נאלמתי דומיה". (וראו מה שנכתב בסוף המאמר הפותח "את קרבני לחמי" ובמאמר הפותח "אלה מסעי").

ויעקב נקרא חתן חות דרגא מבריה מן הקצה אל הקצה (עיין בפ' תרומה דקע"ה ע"ב)

ויעקב נקרא חתן, מלשון "חות דרגא" — ירידה מדרגה, והוא "מבריה מן הקצה אל הקצה" (עיינו בזוהר, פרשת תרומה, דף קעה ע"ב):

המשכת אא"ס [אור אין סוף] מריש כל דרגין בבחי' רחל היא בחי' כלה המקבלת המשכה והשפעה זו ונעשה בחי' יחוד והיינו המשכת סובב בממלא.

המשכת אור אין סוף מראש כל הדרגות אל בחינת רחל, שהיא בחינת הכלה המקבלת המשכה והשפעה זו, ועל ידי כך נעשה יחוד. כלומר, המשכת סובב כל עלמין בממלא כל עלמין.

והנה המשכה זו נק' בשם יעקב ע"ש כי יעקב אותיות יבקע כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"א ספ"א [סוף פרק א'] יבקע צורים במדבר

והנה המשכה זו נקראת בשם יעקב, משום שאותיות יעקב הן אותיות יבקע, כמבואר בעץ חיים, שער לא, סוף פרק א. [כמו שנאמר:] "יבקע צורים במדבר"

(בתהלים ס"י ע"ח ט"ו), וכתוב אז יבקע כשחר אורך (בישעיה ס"י נ"ח) פ"י כמו השחר שבוקע חשכת הלילה להאיר וכמ"ש וכמו השחר עלה.

(בתהלים, פרק עח, פסוק טו); וכן נאמר: "אז יבקע כשחר אורך" (בישעיהו, פרק נח). פירוש הדבר: כמו השחר הבוקע את חשכת הלילה ומאיר, וכמו שנאמר "וכמו השחר עלה".

כך בחי' יעקב בוקע בחי' ישת חשך סתרו שבאור א"ס שאינו לא סובב ולא ממלא
כך גם בחינת יעקב בוקעת את בחינת "ישת חשך סתרו" שבאור אין סוף, שאינה לא סובב כל עלמין ולא ממלא כל עלמין.

(כי גם סובב נק' אור מקיף משא"כ מה שלמעלה מבחי' סובב נק' ישת חשך סתרו. ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאווה) להיות מאיר בבחי' גילוי

(שהרי גם סובב כל עלמין נקרא אור מקיף, ואילו מה שלמעלה מבחינת סובב כל עלמין נקרא "ישת חשך סתרו". ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "שחורה אני ונאווה"), כדי שיאיר בגילוי.

וזהו שאומר הכתוב אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח, ועיין מזה ברכות ס"פ בהר פ"י ארוכתך בחי' א"א נמשך בבחי' מלי' ונק' ארוכתך לנכח בחי' א"א שבכנסת ישראל]
וזהו שאומר הפסוק: "אז יבקע כשחר אורך, וארוכתך מהרה תצמח". ועיין על כך במדרש רבה, בסוף פרשת בהר. פירוש "ארוכתך": מדרגת אריך אנפין נמשכת אל מדרגת מלכות; והיא נקראת "ארוכתך" בלשון פנייה ישירה, [בהיותה] מדרגת אריך אנפין שבתוך כנסת ישראל.

ולכן נק' א"א שמתפשט למטה בלי גבול וסוף ועמ"ש מזה סד"ה ועתה יגדל נא כו' ארך אפים.
ולכן הוא נקרא אריך אנפין, מפני שהוא נמשך למטה בלי גבול וסוף. ועיין במה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "ועתה יגדל נא" וכו', על "אריך אפים".

2 ופ"י תצמח היינו כמו בחי' הצמיחה שהיא יש מאין כמו שמלמעלה למטה יש מאין כך בחי' הצמיחה והפירוש של "תצמח" הוא בדומה לתופעת הצמיחה, שהיא יש מאין: כשם שמלמעלה למטה יש מאין, כך גם בחינת הצמיחה

ממטה למעלה מכח הצומח אשר בארץ עד"מ להצמיח הגרעין הוא ג"כ כמו בחי' יש מאין שהגרעין הנטוע אין לו ערוך כלל לגבי הפרי הנצמחת כו'.

מלמטה למעלה, מכוח הצומח שבארץ — למשל, בהצמחת הגרעין — היא גם כן בדומה ליש מאין; שהרי אין שום ערך בין הגרעין הנטוע ובין הפרי שצומח ממנו, וכו'.

וכך כתיב זורע צדקות מצמיח ישועות זורע צדקות הוא בחי' יעקב שבוקע ומאיר הארת אור א"ס מלמעלה למטה בבחי' צדקות שהיא בחי' מלי'

וכך נאמר: "זורע צדקות, מצמיח ישועות". "זורע צדקות" היא בחינת יעקב, שבוקעת ומאירה את הארת אור אין סוף מלמעלה למטה, בבחינת צדקות, שהיא בחינת מלכות.

(כדפי' בפ' אחרי דע"ב א' ופ' ויקרא די"ו א'), ועי' מצמיח ממטה למעלה בחי' ישועות

(כפי שמבואר [בזוהר], בפרשת אחרי, דף ע"ב ע"א, ובפרשת ויקרא, דף ט"ז ע"א); ועל ידי כך הוא מצמיח מלמטה למעלה את בחינת ה"ישועות",

והיינו בחי' ארוכתך שנמשך למטה בחי' א"א עד שמצמיח ממטה למעלה ביטול והתכללות (כענין יפה שעה א' בתשובה כו' וכנזכר בד"ה מה יפו פעמך בפ' וענין יש קונה עולמו בשעה אחת כו'),

וזוהי בחינת "ארוכתך", שבה בחינת אריך אנפין נמשכת למטה, עד שהיא מצמיחה מלמטה למעלה ביטול והתכללות (בדומה לענין "יפה שעה אחת בתשובה" וכו', וכמוזכר במאמר המתחיל "מה יפו פעמך", בביאור ובענין "יש קונה עולמו בשעה אחת" וכו').

וזהו והלך לפניך צדקך לפניך הוא מלשון פנימיות והלך הוא לשון הולכה והמשכה שימשיך פנימית הלב לה' (עי' [עיינ'] באגרת הקדש סי' ד' וסי' ח') שכ"ז [שכל זה] נמשך ע"י בחי' זורע צדקות הנ"ל

וזהו "והלך לפניך צדקך": "לפניך" הוא מלשון פנימיות, ו"והלך" הוא לשון הולכה והמשכה — שימשיך את פנימיות הלב לה' (ראו איגרת הקודש, סימנים ד' וח'). כל זה נמשך באמצעות בחינת "זורע צדקות" האמורה לעיל.

(ועמ"ש בד"ה שובה ישראל גבי נושא משך הזרע כו' ובד"ה אז ישיר כו' עלי באר בענין מעין גנים באר מים חיים ועיין בפ' שלח דקע"א א' ע"פ יצאו מים חיים כו'):

(וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "שובה ישראל" בענין "נושא משך הזרע" וכו'; ובמאמר המתחיל "אז ישיר" וכו', "עלי באר", בענין "מעין גנים, באר מים חיים"; וראו בזוהר, בפרשת שלח, דף קע"א ע"א, על הפסוק "יצאו מים חיים" וכו').

3 ב אך הגורם להיות בחי' יעקב ויבקע הנ"ל הוא בחי' שמחה גילוי פנימית יאר ה' פניו, פי'

2. אולם מה שמביא לכך שיעקב יבקע, כאמור לעיל, הוא בחינת השמחה, גילוי הפנימיות: "יאר ה' פניו". כלומר,

כמו עד"מ ענין צהבו פניו של ר' [רבי] אבהו מחמת שראה תוספתא חדתא דהיינו שמפני שנתמלא תענוג מהמצאת שכל חדש

כמו על דרך משל בעניין "צהבו פניו של רבי אבהו" מפני שראה תוספתא חדשה: כלומר, מפני שנתמלא תענוג מגילוי של רעיון חדש,

אזי מחמת תגבורת התענוג במוחו ותבונתו צהבו פניו להאיר ולהתגלות בפניו (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וספרתם לכם).

אזי, מעוצמת התענוג שבמוחו ובהכנתו, צהבו פניו, והתענוג האיר והתגלה בפניו. (וראה מה שנתבאר בזה בביאור על הפסוק "וספרתם לכם").

וכך עד"ז יובן למעלה כי הנה מ"ש יעקב חבל נחלתו היינו אחר הבקיעה אבל להיות התעוררות הבקיעה הוא ע"י בחי' עוז וחדוה במקומו שעשוע המלך בעצמותו,

וכך יובן למעלה. שהרי הכתוב "יעקב חבל נחלתו" מתייחס למצב שלאחר הבקיעה; אך התעוררות הבקיעה באה מבחינת "עוז וחדוה במקומו", שעשוע המלך בעצמותו,

(וענין זה הוא כעין מ"ש בד"ה לסוסתי בענין כחתן יוצא מחופתו שבחינת כחתן יוצא נמשך מחופתו ע"ש ובד"ה ביום השמיני עצרת גבי אשר קדשנו במצותיו).

(וענין זה דומה למה שנתבאר במאמר הפותח במילים "לסוסתי", בעניין "כחתן יוצא מחופתו", שהבחינה של "כחתן יוצא" נמשכת "מחופתו" — עיין שם; וכן במאמר הפותח במילים "ביום השמיני עצרת", בעניין "אשר קדשנו במצותיו".)

וזהו שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בג"ע [בגן עדן] מקדם פי' רעים האהובים הן חתן וכלה הנ"ל ושמח תשמח

וזהו "שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם". כלומר, "רעים האהובים" הם החתן והכלה שזכרו לעיל; ו"שמח תשמח"

היינו כנ"ל שהגורם הבקיעה להיות חות דרגא הוא בחי' השעשוע והתענוג והתגלות התענוג הוא בחי' השמחה (כמ"ש ע"פ שוש אשיש), והבקשה הוא שמח תשמח כו'

פירושו כאמור לעיל: מה שגורם לבקיעה, כך שתהיה "חות דרגא", הוא בחינת השעשוע והתענוג; וגילוי התענוג הוא בחינת השמחה (כפי שנתבאר על הפסוק "שוש אשיש"). והבקשה היא "שמח תשמח" וכו',

כשמחך כוי מקדם בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כמקדם בתחלת בריאת העולם שהי' [שהיה] מפני כי חפץ חסד הוא

"כשמחך" וכו' "מקדם" — בלי אתערותא דלתתא, כמו בעבר, בתחילת בריאת העולם, שהייתה מפני ש"חפץ חסד הוא";

דהיינו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלי הקדם אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כי אין עצבות לפני המקום לפני המקום דייקא, משא"כ בזמן ומקום אבל למעלה הנה מקום אתי כתיב עוז וחדוה במקומו.

כלומר, אתערותא דלעילא בלי שאתערותא דלתתא תקדים לה. שהרי "אין עצבות לפני המקום" — "לפני המקום" דווקא; לא כן בזמן ובמקום. אבל למעלה, "הנה מקום אתי", נאמר: "עוז וחדוה במקומו".

וזהו כחתן יכהן פאר. כי הנה ברכת כהנים הוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] דאלי"כ [דאם לא כן] ברכה למה וד"ל [ודי למבין].

וזהו פירוש "כחתן יכהן פאר". ברכת כהנים היא אתערותא דלעילא בלי אתערותא דלתתא, שאם לא כן, לשם מה נדרשת ברכה? וד"ל.

וזהו ישא הוי' פניו אליך ישא הגבה למעלה למקום שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת (עמ"ש סד"ה כה תברכו וסד"ה שחורה אני ונאווה), וכמ"כ [וכמו כן] החתן הוא לבחיי יכהן שיהיה הבקיע' [הבקיעה] כשמחך יצירך בג"ע [בגן עדן] מקדם בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כו'.

וזהו פירוש "ישא ה' פניו אליך": "ישא" פירושו להגביה למעלה, למקום שאליו אין אתערותא דלתתא מגיעה (ראו מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "כה תברכו" ובסוף המאמר המתחיל "שחורה אני ונאווה"). וכך גם החתן הוא לבחינת "יכהן", כדי שהבקיעה תהיה "כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", בלי אתערותא דלתתא וכו'.

והנה המשכה זו ובקיעה זו היא בחי' יעקב הנ"ל בזמן הגלות נקי משמח חתן וכלה וי"ו הוא המשכה מבחי' חתן לבחי' כלה משא"כ

והנה המשכה ובקיעה זו, שהיא בחינת יעקב הנזכרת לעיל, נקראת בזמן הגלות "משמח חתן וכלה": הוי"ו היא המשכה מבחינת חתן לבחינת כלה. מה שאין כן

ברכה ב' מהרה ישמע לע"ל [לעתיד לבוא] אז תהיה אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] והיה אור הלבנה כאור החמה שוים בקומתם משתמשים בכתר אחד אז יהיה משמח חתן

הברכה השנייה, "מהרה... ישמע", שייכת לזמן העתיד, שבו "אשת חיל" תהיה "עטרת בעלה", ו"יהיה אור הלבנה כאור החמה" — שתיהן שוות בקומתן ומשתמשות בכתר אחד. אז יהיה "משמח חתן

עם הכלה בשמחה אי מחמת גילוי סכ"ע [סובב כל עלמין] למטה וכמשל העיגול שמעלה ומטה שוים ויהיה שמחת חתן ושמחת כלה בהשוואה אי שלא יהיה מעלה ומטה כלל.

עם הכלה, בשמחה אחת, מחמת גילוי למטה של סובב כל עלמין, כמו במשל העיגול, שבו למעלה ולמטה שווים; ושמחת החתן ושמחת הכלה יהיו שוות זו לזו, ולא יהיה כלל מעלה ומטה.

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער מיעוט הירח ספ"א [סוף פרק א] ופ"ב [ופרק ב] אמנם הבחינה כו' ועמ"ש בביאור ע"פ ונקבצו בני יהודה ובנ"י [ובני ישראל] יחדיו כו' ומ"ש מזה ג"כ סדי"ה ויגש:

ועיינו בעץ חיים, שער מיעוט הירח, סוף פרק א ופרק ב, בקטע המתחיל "אמנם הבחינה" וכו'; וראו גם מה שכתוב בביאור על הפסוק "ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו" וכו', וכן מה שכתוב על כך בסוף המאמר המתחיל "ויגש".

4 קיצור רחל נקי כלה ויעקב נקי חתן ע"ש אז יבקע וארוכתך ותצמח ג"כ מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] בחי' ישועו' [ישועות] ביטול והתכללות

סיכום: רחל נקראת כלה ויעקב נקרא חתן על שם "אז יבקע"; וגם "וארוכתך" ו"תצמח" מתארים תנועה מלמטה למעלה: בחינת הישועות, ביטול והתכללות.

אך התעוררות הבקיעה הוא ע"י עוז וחדוה במקומו וזהו כשמחך מקדם בלי הקדם אתעדל"ת [אתעוררת דלתתא] ועכשיו משמח חתן ואח"כ כלה ולע"ל [ולעתיד לבוא] משמח חתן עם הכלה בשמחה אחת:

אך ההתעוררות לבקיעה באה מכוח "עוז וחדוה במקומו", וזהו "כשמחך מקדם", ללא התעוררות קודמת מלמטה. וכעת אומרים "משמח חתן", ואחר כך כלה; ולעתיד לבוא, "משמח חתן עם הכלה" בשמחה אחת.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק